

Dienst Uitvoering
Subsidies aan Instellingen
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Verslag van bevindingen 2024

Commissie Beoordelingsgerichte Peer Review

Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen

Inhoud

Inhoud	2
Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1 – Achtergrondinformatie	4
Hoofdstuk 2 - Beoordelingsgerichte peer review	6
Hoofdstuk 3 - Begeleidingsgesprekken	9
Hoofdstuk 4 – Evaluatie	13
Bijlage 1 – Leden Commissie beoordelingsgerichte peer review 2023-2024.....	15
Bijlage 2 – Definitieve adviezen.....	17
Bijlage 3 – Beoordelingscriteria	18
Bijlage 4 – Oefenvragen	21

Inleiding

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de sectorraden PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, Vereniging Hogescholen en Universiteiten van Nederland hebben de ambitie om van 'Samen Opleiden en Professionaliseren' de norm te maken voor het opleiden van toekomstige leraren. Binnen een opleidingsschool (ook wel partnerschap Samen Opleiden & Professionaliseren genoemd) werken lerarenopleidingen en scholen nauw samen om aankomende leraren voor te bereiden op de onderwijspraktijk.

Via de subsidieregeling Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen konden (aspirant-) opleidingsscholen extra middelen ontvangen om in 4 jaar Samen Opleiden vorm te geven en te voldoen aan de basiskwaliteit Samen Opleiden & Professionaliseren. In 2022 was de laatste aanvraagronde en zijn de laatste 10 aspirant-opleidingsscholen gestart met hun ontwikkelfase.

In 2024 heeft de commissie beoordelingsgerichte peer review, net als in 2023, aspirant-partnerschappen getoetst of ze voldoen aan de basiskwaliteit. Het gaat om de 13 aspirant-partnerschappen die in 2020 zijn gestart met hun ontwikkelfase. Daarnaast heeft de commissie in totaal 17 begeleidingsgesprekken gevoerd met de aspirant-partnerschappen die in 2021 of 2022 zijn gestart.

In dit verslag leest u de bevindingen van de beoordelingscommissie bij zowel de beoordelingsgerichte peer reviews als de begeleidingsgesprekken.

Hoofdstuk 1 – Achtergrondinformatie

Subsidieregeling Tegemoetkoming Kosten Opleidingsscholen

Aspirant-partnerschappen konden via de subsidieregeling Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen extra geld ontvangen. Deze tegemoetkoming wordt gebruikt om in 4 jaar tijd te kunnen ontwikkelen naar een Partnerschap Samen Opleiden & Professionaliseren dat aan de basiskwaliteit voldoet zoals beschreven in het [Kwaliteitskader Samen Opleiden en Inductie](#). In de jaren 2015 tot en met 2022 zijn ruim 70 aspirant-partnerschappen gestart met hun ontwikkeltraject.

Tijdens het ontwikkeltraject biedt de commissie begeleidingsgesprekken aan. Deze gesprekken hebben als doel de aspirant-partnerschappen te ondersteunen in hun ontwikkeling richting de basiskwaliteit. In het vierde jaar doet een aspirant-partnerschap een beoordelingsgerichte peer review om aan te tonen dat ze aan de basiskwaliteit voldoet.

Onderwijsregio's

Met de komst van de regeling Onderwijsregio's 2024 is de regeling Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen komen te vervallen en is er sprake van een overgangsfase. De onderwijsregio is een nieuw samenwerkingsverband dat zich richt op de samenwerking tussen schoolbesturen, lerarenopleidingen en de beroepsgroep om te zorgen voor voldoende en (blijvend) goed opgeleid onderwijspersoneel. De onderwijsregio zet zich in op het werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel.

De bestaande (aspirant)-partnerschappen Samen Opleiden & Professionaliseren zijn een zeer belangrijke speler binnen de onderwijsregio om ervoor te zorgen dat onderwijspersoneel goed opgeleid, begeleid en geprofessionaliseerd wordt. Het is van groot belang dat de opgedane kennis, ervaring en expertise van de partnerschappen behouden blijft binnen de onderwijsregio's. Het ontwikkelen, monitoren, aantonen en toetsen van de basiskwaliteit van aspirant-partnerschappen biedt een stevige basis voor de kwaliteit van de onderwijsregio's.

De beoordelingsgerichte peer review

Aspirant-partnerschappen worden in het vierde jaar getoetst op hun kwaliteit. Tot 2023 werd deze toetsing uitgevoerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Vanaf 2023 heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de commissie beoordelingsgerichte peer review ingesteld om deze taak uit te voeren middels de beoordelingsgerichte peer review.

De beoordelingsgerichte peer review is onderdeel van de werkwijze peer review. Deze werkwijze is vastgesteld voor de toetsing, borging en ontwikkeling van de kwaliteit van partnerschappen Samen Opleiden en sluit aan bij het uitgangspunt dat er sprake is van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het Samen Opleiden, zowel binnen het individuele partnerschap als op landelijk niveau¹. Aspirant-partnerschappen nemen binnen 4 jaar na toekenning van de aspirant-status deel aan de

---

¹ [Kwaliteitskader-Samen-Opleiden-en-Inductie-en-werkwijze-peer-review-2.pdf \(platformsamenoopleiden.nl\)](#)

beoordelingsgerichte peer review waarbij de basiskwaliteit wordt getoetst. De beoordelingsgerichte peer review dient als sluitstuk van de aspirantfase.

Uitgangspunt voor de toetsing is de basiskwaliteit Samen Opleiden² op de 4 waarborgen uit het Kwaliteitskader. Het partnerschap toont met een reflectie per waarborg aan dat de basiskwaliteit gerealiseerd is. Voor de beoordeling van de basiskwaliteit kijkt de commissie naar de concrete beschrijving van de basiskwaliteit per waarborg, de samenhang met de andere waarborgen, de uitvoering in de praktijk van wat is beschreven en de gezamenlijkheid in de uitvoering. De beoordelingscriteria staan in bijlage 3 van dit document. Het advies van de commissie is gebaseerd op de zelfevaluatie basiskwaliteit en de verschillende gesprekken die tijdens de bezochtdag met het partnerschap gevoerd worden. Aspirant-partnerschappen die de basiskwaliteit aantonen sluiten de aspirantfase af en zijn daarna officieel Opleidingsschool.

Meer informatie over de beoordelingsgerichte peer review vindt u in de procedurebeschrijving 2025 op de websites van DUS-I³ en het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren⁴.

Commissie beoordelingsgerichte peer review

De commissie beoordelingsgerichte peer review bestaat uit deskundigen op het gebied van Samen Opleiden en is door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ingesteld om over de basiskwaliteit van aspirant-partnerschappen te adviseren. Daarnaast draagt de commissie zorg voor het begeleiden van de aspirant-partnerschappen tijdens hun ontwikkelperiode middels een jaarlijks begeleidingsgesprek. Bij de samenstelling van de commissie is gestreefd naar een evenwichtige verdeling van vertegenwoordigers uit scholen en instituten met betrokkenheid bij opleiden in de school. De samenstelling van de commissie vindt u in bijlage 1 van dit document.

Het secretariaat van de commissie wordt gevoerd door de Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I).

---

² Inductie wordt niet meegewogen bij de besluitvorming over de financiële tegemoetkoming in het kader van de Regeling Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2019

³ [Subsidies | Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen \(dus-i.nl\)](#)

⁴ [Kwaliteitskader & peer review - Platform Samen Opleiden](#)

Hoofdstuk 2 - Beoordelingsgerichte peer review

Inleiding

In 2024 hebben 13 aspirant-partnerschappen die in 2020 zijn gestart deelgenomen aan de beoordelingsgerichte peer review. De partnerschappen hebben hiervoor een zelfevaluatie basiskwaliteit geschreven waarin wordt beschreven hoe het aspirant-partnerschap aan de basiskwaliteit Samen Opleiden voldoet. In januari 2024 hebben de partnerschappen een conceptversie van dit document aan het begeleidende duo van de commissie voorgelegd. Tijdens het feedbackgesprek in januari/februari 2024 heeft het begeleidende duo feedback gegeven op dit conceptstuk. Dit heeft het partnerschap kunnen gebruiken om de definitieve versie aan te scherpen. De definitieve zelfevaluatie basiskwaliteit werd samen met het ID (een document met feitelijke informatie over het aspirant-partnerschap) en een samenwerkingsovereenkomst, voorafgaand aan de bezoeken bij DUS-I ingediend. Na het indienen van de definitieve dossiers heeft het panel een voorbereidend gesprek gevoerd. In dit gesprek deelden de panelleden hun individuele bevindingen met elkaar. Op basis van deze bevindingen werd tijdens het voorgesprek een gespreksagenda opgesteld voor de bezoeken.

Een panel van 3 commissieleden is tijdens de bezoeken in april en mei 2024 in gesprek gegaan met het aspirant-partnerschap om een nog beter beeld te krijgen van de basiskwaliteit. Deze gesprekken hebben plaats gevonden op een door het aspirant-partnerschap gekozen locatie. Aan het eind van de bezoeken stelde het panel een voorlopig advies over het wel of niet aangetoond zijn van de basiskwaliteit. Deze voorlopige adviezen zijn tijdens de beoordelingsvergadering van de commissie besproken, definitief vastgesteld en vervolgens aan de minister voorgelegd. De minister heeft de adviezen van de commissie overgenomen.

Alle 13 aspirant-partnerschappen hebben de basiskwaliteit aangetoond en de aspirantfase afgesloten. Zij mogen zichzelf partnerschap Samen Opleiden & Professionaliseren noemen. De partnerschappen hebben het definitieve advies ontvangen in een brief. Na ontvangst van de brief heeft een afrondend adviesgesprek met afgevaardigden van het partnerschap en de voorzitter van het bezoekend panel plaatsgevonden.

Bevindingen

In deze paragraaf worden de bevindingen voor zowel de feedbackgesprekken als de bezoeken beschreven.

Feedbackgesprekken

Alle 13 aspirant-partnerschappen hebben in januari/februari 2024 feedback op hun concept-zelfevaluatie basiskwaliteit ontvangen in het online feedbackgesprek. Dit is het laatste begeleidingsgesprek met de commissie voorafgaand aan de beoordelingsgerichte peer review.

Concept zelfevaluatie basiskwaliteit

In de concept-zelfevaluatie basiskwaliteit moet een stand van zaken ten aanzien van de invulling van de basiskwaliteit binnen het partnerschap worden beschreven. De beschrijvingen moeten zo concreet mogelijk zijn, zodat voorbeelden van hoe het

partnerschap functioneert duidelijk zijn. Vragen die daarbij kunnen helpen zijn: *Wat ervaart de student?* en *Hoe werkt deze waarborg in de praktijk?*

Sommige partnerschappen lukt het om de stand van zaken helder te beschrijven met concrete voorbeelden. Bij andere partnerschappen was dit minder het geval en was concretiseren een aandachtspunt. Dit leidt er soms toe dat niet de stand van zaken wordt beschreven (voor het aantonen van de basiskwaliteit) maar ontwikkelwensen. Sinds dit jaar wordt daarom de term zelfevaluatie basiskwaliteit gebruikt. Dit helpt. Tevens wordt tijdens de verschillende voorlichtingsbijeenkomsten benadrukt dat de commissie moet kunnen beoordelen wat er op dit moment binnen het partnerschap is gerealiseerd. Partnerschappen krijgen het advies mee het format te gebruiken als houvast voor wat ze moeten beschrijven. Partnerschappen mogen het document met een eigen opmaak aanleveren. In deze feedbackgesprekken is daarom met name gevraagd naar het geven van concrete voorbeelden van hoe het partnerschap te werk gaat. Partnerschappen zijn veelal gewend te reflecteren op hun ontwikkeling, vooruit te kijken en ambities voor het partnerschap te formuleren.

Een aandachtspunt is ook dat de tekstpassages en de praktijkvoorbeelden complementair aan elkaar zijn, zodat de commissie een duidelijk beeld krijgt van de praktijk van het partnerschap. In sommige gevallen paste het praktijkvoorbeeld niet bij een bepaalde alinea omdat deze andere criteria beschreef.

Het feedbackgesprek

De online gesprekken zijn door de commissieleden als prettig ervaren. De meeste aspirant-partnerschappen hebben in de evaluatie aangegeven dat het feedbackgesprek als zeer constructief werd beschouwd en dat het hielp bij het aanscherpen van de zelfevaluatie basiskwaliteit. De commissie constateert dat het helpt als partnerschappen voorafgaand aan het gesprek vragen formuleren over hun concept-zelfevaluatie. Dit wordt onderdeel van de procedure voor 2025.

Bezoekdagen

In april en mei 2024 heeft de commissie in verschillende panels 13 bezoeken afgelegd om gesprekken te voeren over de basiskwaliteit van de aspirant-partnerschappen. De bezoekdagen waren goed voorbereid en hebben een positieve bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de aspirant-partnerschappen. Uit de evaluaties blijkt dat de voorbereidende gesprekken binnen het partnerschap zelf hebben gezorgd voor het nog scherper krijgen van de basiskwaliteit, de opbrengsten en eventuele ontwikkelpunten. Daarnaast geven aspirant-partnerschappen aan dat het gezamenlijk voorbereiden weer een boost geeft aan de samenwerking wat de ontwikkeling ten goede komt. Tot slot zorgden de gesprekken tijdens de bezoekdag voor verdere verheldering van de basiskwaliteit en ontwikkelpunten.

De inrichting van de bezoekdag werd door zowel commissie als aspirant-partnerschappen als prettig ervaren. De beginpresentatie door het partnerschap zorgt voor energie en een goede aftrap voor de gesprekken. De 45 minuten voor iedere gespreksronde werd als voldoende ervaren. De duur van de pauzes tussen de gesprekken waren over het algemeen ook voldoende. Deze werden tevens als moment gebruikt om de gesprekken te evalueren. Uit de evaluatie van het platform kwam naar voren dat de gesprekken met de commissie als prettig zijn ervaren. Er was sprake van een fijne sfeer, inhoudelijke gesprekken aanvullend op de zelfevaluatie en een professionele dialoog tussen panelleden en partnerschap. Natuurlijk is er soms sprake van spanning en is het soms onduidelijk of je naar tevredenheid van het panel hebt geantwoord. De terugkoppeling aan het einde van de bezoekdag wordt door de aspirant-partnerschappen als weinig

zinvol ervaren. Het panel kan omwille van de beoordelingsprocedure geen normerende uitspraken doen en moet zich daarom tot dankwoord en procedurele informatie beperken. Dit zal ook in 2025 het geval zijn.

Na afronding met het aspirant-partnerschap is door de commissie gezamenlijk gekeken naar het opstellen van de adviezen. Hierbij werd eerst door de individuele panelleden aangegeven of naar hun beeld de basiskwaliteit wel of niet aanwezig was. Bij een unaniem oordeel werd vervolgens het advies onderbouwd door per waarborg de 4 beoordelingscriteria door te nemen. De commissie gaf de secretaris voldoende input voor het kunnen onderbouwen van het advies. De secretaris was verantwoordelijk voor het schrijven van het voorlopige advies die deze ter controle en accordering aan de voorzitter van het panel voorlegde.

De beoordelingsvergadering

Tijdens de beoordelingsvergadering zijn alle voorlopige adviezen op zichzelf en ten opzichte van elkaar vergeleken. Voor 3 van de 13 aspirant-partnerschappen was nog geen eenduidige numerieke beoordeling gegeven. De commissie heeft die 3 partnerschappen besproken en samen overlegd waar nog twijfel bestond voor wat betreft het uiteindelijke cijfer. In overleg met de betreffende commissieleden werd afgesproken wat de uiteindelijke beoordeling zou zijn. De beoordelingen zijn daarna definitief vastgesteld. Deze zijn aan de minister overhandigd die de adviezen van de commissie heeft overgenomen. Tot slot zijn de adviezen naar de aspirant-partnerschappen verstuurd. Een overzicht van de 13 partnerschappen en de bijbehorende definitieve adviezen of basiskwaliteit wel of niet is aangetoond, staan in bijlage 2 van dit document.

Afrondende adviesgesprekken

Na ontvangst van de adviezen door de aspirant-partnerschappen hebben afrondende adviesgesprekken plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek gaf de voorzitter van het panel enige toelichting op het advies van de commissie aan de vertegenwoordiger(s) van het partnerschap. Dit heeft als doel het partnerschap handvatten te geven voor de volgende ontwikkelingsfase. De gesprekken zijn door alle partnerschappen als waardevol ervaren.

Hoofdstuk 3 - Begeleidingsgesprekken

Inleiding

In mei, juni en juli 2024 zijn er begeleidingsgesprekken gevoerd met in totaal 17 aspirant-partnerschappen die gestart zijn in 2021 (7) en 2022 (10).

De gesprekken werden gevoerd door een duo, bestaande uit een commissielid en een adviseur van DUS-I, of uit 2 commissieleden. Het doel van de gesprekken was om de partnerschappen te ondersteunen in hun ontwikkeling richting basiskwaliteit, door middel van het geven van feedback en concrete adviezen. De eigen vragen van het aspirant-partnerschap, het kwaliteitskader met bijbehorende waarborgen (lerende leraar, leeromgeving, organisatie en kwaliteitscultuur) en de 4 beoordelingscriteria voor basiskwaliteit vormden het uitgangspunt tijdens de begeleidingsgesprekken.

Voorafgaand aan de gesprekken hebben de aspirant-partnerschappen in een beknopte zelfreflectie aangegeven welke ontwikkeling ze hebben doorgemaakt, waarin ze zich nog verder willen ontwikkelen, welke uitdagingen ze tegenkomen en welke concrete vragen ze hierbij hebben.

Algemene bevindingen

De partnerschappen zijn enthousiast bezig met Samen Opleiden. Ze zijn trots op wat ze hierin bereikt hebben en hoe ze dat hebben gedaan. Voor de 10 in 2022 gestarte aspiranten wordt het werk dat met het partnerschap samenhangt soms als veel en intensief ervaren.

De partnerschappen ervaren de begeleidingsgesprekken als nuttig om hun ontwikkeling expliciet te maken en duidelijkheid te krijgen welke stappen nog genomen moeten worden. Het bewust worden van de reeds geboekte voortgang is hierbij een belangrijk onderdeel.

De partnerschappen uit 2021 hebben over het algemeen goed zicht op het kwaliteitskader, de waarborgen en de 4 criteria. Vanwege hun ontwikkelingsfase zijn ze veelal bewust bezig met het aantonen van hun basiskwaliteit en wat daar nog voor moet gebeuren. De gestelde vragen waren onder andere gericht op het proces rondom de beoordelingsgerichte peer review. Tijdens de begeleidingsgesprekken worden de 4 criteria expliciet genoemd en als richtlijn gebruikt.

De zelfreflectie geeft veelal geen eigen inschatting van het aspirant-partnerschap over de mate waarin de basiskwaliteit al aanwezig is, maar wel van wat er op dat moment speelt volgens het aspirant-partnerschap. Het is daarom een uitdaging voor het begeleidend duo om te bepalen in hoeverre de aspirant-partnerschappen al goed op weg zijn richting de basiskwaliteit.

Ieder aspirant-partnerschap heeft zijn eigen uitdagingen. Voor sommigen ligt deze in de samenwerking met de verschillende partners, terwijl anderen sterk gericht zijn op het creëren van draagvlak voor de visies en het beroepsbeeld. Voor andere partnerschappen zijn het ontwikkelen van een gezamenlijk curriculum de grootste uitdaging of de vertaling van de visie naar de leeromgeving. Het werven van voldoende studenten is voor een ander aspirant-partnerschap de grootste uitdaging. Voor diverse partnerschappen is het verbeteren van betrokkenheid van en verbinding tussen de verschillende groepen van het

partnerschap een uitdaging. Kortom, ieder partnerschap heeft te maken met eigen, meer of minder specifieke uitdagingen.

Het lerarentekort wordt door veel partnerschappen gezien als een grote opgave die Samen Opleiden in de weg kan staan bijvoorbeeld doordat werkplekbegeleiders langere tijd geen docenten in opleiding kunnen begeleiden of door frequente wisselingen van mensen in spilfuncties binnen het partnerschap. Daarnaast zorgen de frequente wisselingen voor een tekort aan aandacht dat samen opleiden altijd, maar in het bijzonder gedurende de aspirantfase nodig heeft.

Een ander thema dat regelmatig tijdens de begeleidingsgesprekken terug is gehoord, is de ontwikkeling en de onduidelijkheid rondom de te vormen Onderwijsregio's. Partnerschappen maken zich zorgen dat deze ontwikkeling de vooruitgang die ze met samen opleiden hebben geboekt, bedreigen of zelfs volledig tenietdoen. Dit creëert onrust bij verschillende partnerschappen.

Partnerschappen gaven veelvuldig de behoefte aan voor ondersteuning vanuit het Platform Samen Opleiden tijdens hun ontwikkelfase en hebben behoefte aan het onderling uitwisselen van 'good practices'.

Bevindingen per waarborg

In deze paragraaf worden de bevindingen per waarborg beschreven.

Waarborg 1: Lerende leraar

Net als in voorgaande jaren zijn veel aspirant-partnerschappen nog steeds op zoek naar manieren om op alle niveaus draagvlak te creëren voor de gekozen visie op samen opleiden. De diversiteit aan partners zorgt voor verschillen in betrokkenheid. Partnerschappen stellen zich de vraag hoe hiermee om te gaan. Een nuttige benadering is om als partnerschap te kijken naar de helderheid van het beroepsbeeld en de visies ten behoeve van de begrijpelijkheid voor alle betrokkenen. Wordt de visie als logisch en begrijpelijk ervaren dan bevordert dit het mogelijke draagvlak ervoor. Het advies is om steeds het gesprek op alle niveaus te voeren om deze helderheid te waarborgen. Partnerschappen erkennen dit. Het blijkt echter soms lastig om het gesprek op alle niveaus in de praktijk te faciliteren.

Het vertalen van de visie naar de andere waarborgen is een terugkerend thema. Adviezen op dit vlak zijn bijvoorbeeld om concreet te maken wat er van een student verwacht wordt op basis van het beroepsbeeld in elke fase van de opleiding. Een ander advies is om aan te geven wat je als partnerschap concreet gaat doen om de samenhang tussen waarborg 1 en waarborg 2 te bewerkstelligen. Het definiëren van concrete acties is niet alleen relevant voor samenhang tussen de waarborgen maar ook voor andere thema's zoals de begeleidingsstructuur en professionalisering.

Waarborg 2: Leeromgeving

Het realiseren van echte samenhang tussen wat er op de scholen en op het instituut gebeurt, blijft voor de partnerschappen een complexe uitdaging die verband houdt met praktische problemen. Denk hierbij aan de diversiteit van partners en groepen studenten, een bestaande curriculumopbouw en studentenaantallen die bijvoorbeeld groot genoeg moeten zijn om studenten samen te kunnen brengen. Er is veel behoefte aan uitwisseling met andere aspirant-opleidingsscholen om 'best practices' te bespreken. De begeleiders

geven voortdurend het advies om gebruik te maken van de netwerkbijeenkomsten en themagroepen georganiseerd door het Platform Samen Opleiden en Professionaliseren.

Waarborg 3: Organisatie

Het belang van betrokkenheid van alle actoren binnen het partnerschap kwam tijdens de begeleidingsgesprekken regelmatig aan bod. Betrokkenheid kan betrekking hebben op verschillende niveaus, zoals betrokkenheid van besturen, partners uit deelregio's en individuele scholen.

Een terugkerend thema is de onduidelijke rol en de daarbij behorende zorg over de optimale benutting van de stuurgroep. Het advies is om in overeenstemming met de beschrijving van deze waarborg, alle rollen waaronder die van de stuurgroep, binnen het partnerschap expliciet te maken. Op deze manier worden verwachtingen uitgesproken en verduidelijkt en kan men elkaar hierop aanspreken.

Niet alle aspirant-opleidingsscholen werken aan professionalisering van *alle* betrokkenen. Vaak ligt de focus op het niveau van de opleiders en begeleiders van de studenten. Het strategisch niveau en medewerkers van het opleidingsinstituut worden in dat geval buiten beschouwing gelaten.

Zoals eerder beschreven zijn wisselingen van sleutelfiguren binnen de partnerschappen een veel voorkomende uitdaging. Partnerschappen zijn zich bewust van hun soms kwetsbare positie in termen van afhankelijkheid van de personen die verantwoordelijk zijn voor het projectleiderschap. Het vastleggen van procedures en werkwijzen kan helpen maar neemt het risico van het wegvallen van sleutelfiguren niet weg. Het verkleint wel de mogelijke impact die een partnerschap zou ervaren bij een eventueel vertrek.

Met het oog op het lerarentekort en de wens om te streven naar 100% samen opleiden, hebben partnerschappen vaak de neiging om snel het aantal partners of het aantal docenten in opleiding uit te breiden. Een uitdaging hierbij is het waarborgen van de kwaliteit van het samen opleiden. Bovendien betekenen de personeelstekorten in het onderwijs voor sommige aspirant-opleidingsscholen dat er niet voldoende tijd is voor werkplekbegeleiders om studenten te begeleiden op de werkplek, omdat er prioriteit wordt gegeven aan hun taak als leerkracht voor de klas.

Aangaande de huidige ontwikkelingen rondom de regiovorming en de ambitie tot 100% Samen Opleiden, hebben sommige partnerschappen het voornemen om samen met een ander partnerschap door te gaan als één partnerschap. Zij hebben behoefte aan duidelijkheid rondom de bekostiging na samenvoeging en willen graag leren van ervaringen van andere partnerschappen die werden samengevoegd.

Waarborg 4: Kwaliteitscultuur

Voor veel partnerschappen hangt deze waarborg samen met het doorlopen van een kwaliteitscyclus. Het bepalen van wat en hoe er gemeten en geëvalueerd moet worden op zowel het niveau van het partnerschap als op het niveau van individuele partners is vaak gespreksonderwerp geweest. Tot slot het implementeren van acties om daadwerkelijke kwaliteitsverbeteringen te realiseren.

Partnerschappen blijken vaak onbewust een kwaliteitscyclus te doorlopen wanneer ze met uitdagingen worden geconfronteerd. Het advies is om alle stappen en gebruikte instrumenten expliciet te maken, evenals de verbeteracties die worden ondernomen. Dit kan partnerschappen helpen om antwoord te geven op de vraag of ze de juiste dingen doen. Het benoemen van een medewerker die verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het partnerschap en hierop aanspreekbaar is, helpt ook bij het concretiseren van deze waarborg. In vergelijking met voorgaande jaren merken we dat waarborg 4 steeds beter vorm krijgt tegen het einde van de aspirantfase.

Hoofdstuk 4 – Evaluatie

In 2023 is de beoordelingsprocedure voor het eerst uitgevoerd. De commissie, DUS-I en de aspirant-partnerschappen hebben de procedure gezamenlijk en individueel geëvalueerd. De aspirant-partnerschappen hebben een korte vragenlijst ontvangen vanuit het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren. Zeven partnerschappen hebben hierop gereageerd. In dit hoofdstuk wordt de opbrengst van deze verschillende evaluaties per thema gedeeld. Tot slot worden enkele aanpassingen aan de procedure beschreven.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Aspirant-partnerschappen zijn tevreden over de voorlichtingsbijeenkomsten waar de procedure helder uiteen werd gezet. In de evaluatie werd aangegeven dat het prettig is als tijdens de bijeenkomst een helder tijdspad gegeven kan worden en dat de praktische zaken van de bezochtdag doorgenomen worden. De procedurebeschrijving vond men duidelijk en men is tevreden over de communicatie met DUS-I.

Zelfevaluatie basiskwaliteit

De meeste partnerschappen ervaren het format voor de zelfevaluatie basiskwaliteit als ondersteunend. Een enkel partnerschap gaf aan dat na de voorlichtingsbijeenkomst nog onduidelijkheid was over de toepassing van het maximaal aantal woorden en het verwijzen naar beleidsdocumenten.

Bezoekdagen

De gesprekken tijdens de bezoekdagen zijn als prettig ervaren en de panels werden als 'critical friend' gezien in plaats van beoordelend.

De meeste partnerschappen geven aan het vervelend te vinden dat er geen normerende uitspraken kunnen worden gedaan aan het einde van de dag. Daarbij moet het partnerschap een aantal weken wachten totdat zij de uitslag krijgen. De commissie is zich hier van bewust, maar wil een zo zuiver mogelijke beoordelingsprocedure hanteren. Hierdoor is het niet mogelijk normerende uitspraken te doen aan het einde van de bezochtdag anders dan een dankwoord en een toelichting op de verdere procedure.

Adviezen van de commissie

De commissie heeft tijdens de beoordelingsvergadering verschillende tips geformuleerd voor de aspirant-partnerschappen die in 2025 worden beoordeeld:

- Zorg voor een goede vertegenwoordiging in de panels.
- Maak een leesbare en goed opgebouwde zelfevaluatie.
- Zorg ter plekke voor extra materialen.
- Goede algehele voorbereiding (inclusief presentatie). Maak gebruik van je leernetwerk.
- Regel de organisatie van de bezochtdag goed.
- Zie het als een feestje.

Verder werden de volgende punten het meest genoemd door de diverse commissieleden als doorslaggevend bij de waardering die ze geven aan een partnerschap Samen Opleiden:

- Consistentie tussen de waarborgen en consistentie tussen de 3 gesprekken.
- Wat de studenten in de praktijk ervaren.
- De samenwerking tussen de partners.
- De kwaliteitsborging.

Adviezen van beoordeelde partnerschappen

Het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren heeft aan de beoordeelde partnerschappen gevraagd of zij tips kunnen formuleren voor aspirant-partnerschappen die een volgende ronde beoordeeld worden. Zij geven de volgende tips:

- Oefen de bezoekdag in een soortgelijke oefensetting zodat je mogelijk zicht krijgt op blinde vlekken en alle gespreksdeelnemers ervaren wat het inhoudt. Doe dit kort voor de bezoekdag plaatsvindt.
- Begin op tijd met zowel het schrijven als met het voorbereiden van de bezoekdag. Zorg ervoor dat een breed gezelschap van collega's en studenten bij het hele proces betrokken is.
- Maak een feestje van het voorbereidingstraject. Geniet van het proces en doe het samen.
- Spar met andere aspiranten en niet-aspiranten over de reflectie en de bezoekdag zelf.
- Betrek veel mensen bij het schrijven en oefen veel met het voeren van de gesprekken en het verwoorden van goede voorbeelden. Oefen dit met alle panels samen. Dit zorgt voor onderling begrip en kennis van elkaar. Het doel is een mooie bezoekdag vormgeven en een positief oordeel, maar belangrijke bijvangst is dat het hele partnerschap zich verder ontwikkelt middels dit proces.
- Start de bezoekdag feestelijk. Begin met iets waar je als groep energie van krijgt, waar je blij van wordt en wat je verbindt. Dat straalt af naar de rest van dag. Zorg voor een gezamenlijke afsluiting van de dag.
- Maak gebruik van de oefenvragen die de 5 po aspirant-partnerschappen dit jaar verzameld hebben en vul deze aan (zie bijlage 4).
- Vraag een zelfevaluatie basiskwaliteit op bij een collega-partnerschap. Bereid je goed voor, volg het kader en laat met name zien waar je trots op bent. Hou het klein en maak het concreet.

Bijlage 1 – Leden Commissie beoordelingsgerichte peer review 2023-2024

De Commissie beoordelingsgerichte peer review bestaat uit deskundigen op het gebied van Samen Opleiden.

Naam commissielid	Functie
Tom Adams	Docent onderzoeker Fontys Lerarenopleiding Tilburg en opleider Brabantse Opleidingsschool
Petra van Beveren	Programmaleider Nieuwe Opleidingsschool Amsterdam (NOA), Instituut Archimedes, Hogeschool Utrecht
Saskia van Caem	Schoolleider Admiraal de Ruyterschool, Coördinator Werkplaats Ondwerwijs Amsterdam UvA/HvA/schoolbesturen PO, LVSC supervisor & NIPC coach
Bart van Duijn	Programmamanager Opleiden in de School Yuverta
Karin Derksen	Strategisch adviseur Academische Opleidingsscholen, bureau Ons Middelbaar Onderwijs Tilburg, bestuurslid Velon
Ciska Doeleman	Bestuurssecretaris Catent en betrokken bij partnerschap Samen Opleiden & Professionaliseren Catent-Wolderwijs-KPZ
Wilske Eurlings	Programmamanager Samen Opleiden PO Zuid – Nijmegen – Tussen de Rivieren – De Liemers, Directeur RTC Ingenium – Talent voor Onderwijs
Jeannette Geldens	Hogeschooldocent onderwijskunde & pedagogiek, coördinator Professionele Werkplaatsen en ontwikkelgroep lid Opleidingsnetwerk Samen opleiden
Femke Gerritsen	Programmaleider Academische Opleidingsschool Oost Nederland (AOS-ON)
Maarten Haalboom	Adviseur Samen Opleiden & Professionaliseren Trainer lerarenopleiders
Randy Heilbron	Docentcoach Alberdingk Thijm College Trainer/ begeleider zij-instroom Alberdingk Thijm Scholen PO/VO, Opleidingscoördinator Alberdingk Thijm OpleidingsSchool, ATOS
Marcelle Hobma	Programmaleider Partnerschap ROSA (Regionale Opleidingsschool Amstelland e.o.)
Hiske Koldijk	Zelfstandig onderzoeker & adviseur met speciale aandacht voor samen opleiden, samenwerkend leren en wendbaar vakmanschap
Chris Kroeze	Hoofddocent Samen Opleiden Academie Educatie HAN, onderzoeker, ontwikkelaar en trainer werkpleklers.

Jessica Kuiper	Programmaleider Partnerschap Partners in Opleiding en Ontwikkeling
Hester Langkamp-Waanders	Programmaleider Samen Opleiden & Professionaliseren Twente Oost en West (Kennisnetwerk Lerende Leraren)
Anneke van der Linde	Hoofddocent, coördinator curriculum, coördinator Samen Opleiden Hogeschool van Amsterdam
Peter Lorist	Gepensioneerd lerarenopleider met ruim 20 jaar ervaring binnen Partnerschappen samen opleiden. Actief in de ledenraad van Velon en de Velon themagroep flexibel opleiden.
Gonnie Niemeijer	Directeur Onderwijs & Kwaliteit, Winkler Prins Veendam
Loes Nobbe	Programmamanager Samen Opleiden Academie Educatie HAN
Ellen van Opzeeland	Projectleider en coördinerend schoolopleider Opleidingsschool Noordermarke
Martin van der Plas	Kernteamlid en coördinator Zeeuwse Academische Opleidingsschool (ZAOS)
Ria Rigter	Programmaleider Gooise Scholen Federatie Opleidingsschool
Miranda Timmermans (voorzitter)	Lector Samen Opleiden & Professionaliseren bij Marnix Academie en zelfstandig ondernemer
Bert Vogel	Zelfstandig adviseur met focus op kwaliteitszorg en coaching leidinggevendenden. Team member ACSI-Europe as educational consultant. Voorzitter Centrum Top techniek Terneuzen. Ervaring als voorzitter CVB VO-school en Opleidingsschool
Erwin de Vos	Coördinator Samen Opleiden faculteit Educatie, Projectleider Samen Opleiden (Flexibele Voltijd/OPLIS) Projectleider begeleiding startende leerkrachten
Jantsje van der Wal	Voormalig projectleider/adviseur Opleiden in de School NHLStenden Hogeschool
Wilma Weekenstroo	Voormalig projectleider/coördinator Academische Opleidingsschool Oost Nederland
Margriet van der Werff	Programmaleider Opleidingsschool FC-NHL

Bijlage 2 – Definitieve adviezen

	Naam aspirant-opleidingsschol	Sector	Basiskwaliteit aangetoond
OS-2020-C-001	Vierde Haagse Opleidingsschool	VO	Ja
OS-2020-C-002	Opleidingshuis	VO	Ja
OS-2020-C-003	IN*oost	VO	Ja
OS-2020-C-004	Thomas More Opleidingsschool	PO	Ja
OS-2020-C-005	Opleidingsschool Rijnland	MBO	Ja
OS-2020-C-006	Radboudunos Universitaire opleidingsschool	PO	Ja
OS-2020-C-007	Op Reis	VO	Ja
OS-2020-C-008	Opleidingsschool Regio Rijnmond Rotterdam	PO	Ja
OS-2020-C-009	Curio	MBO	Ja
OS-2020-C-010	IJmond	PO	Ja
OS-2020-C-011	Noord-Hollandse SamenScholing	PO	Ja
OS-2020-C-012	Meerwegen opleidingsschool	VO	Ja
OS-2020-C-014	SCOOOL opleidingsschool	VO	Ja

Bijlage 3 – Beoordelingscriteria

Een aspirant-partnerschap heeft gedurende 4 jaar toegewerkt naar de in het Kwaliteitskader geformuleerde basiskwaliteit voor Samen Opleiden. De te beschrijven basiskwaliteit is per waarborg verder uitgewerkt in het overzicht op de volgende pagina.

Om basiskwaliteit vast te stellen, beoordeelt de commissie de uitwerking per waarborg aan de hand van onderstaande 4 beoordelingscriteria:

1. De concrete beschrijving van basiskwaliteit per waarborg;
2. De samenhang met de andere waarborgen;
3. De uitvoering in de praktijk van wat is beschreven;
4. De gezamenlijkheid in de uitvoering.

Voor het aantonen van basiskwaliteit moeten alle 4 de waarborgen met een voldoende beoordeeld worden. In onderstaand overzicht is per waarborg aangegeven wat in de zelfevaluatie basiskwaliteit beschreven moet worden.

Lerende leraar

Basiskwaliteit	In de zelfevaluatie basiskwaliteit laat het partnerschap zien in hoeverre
<ul style="list-style-type: none"> • Het partnerschap heeft een geëxpliciteerde visie op het opleiden van aankomende leraren. Hierin is in ieder geval (ook) een gedeelde visie opgenomen op de wijze waarop leraren zich ontwikkelen tijdens hun loopbaan. <p>De visie op het opleiden van aankomende leraren sluit aan bij het beroepsbeeld dat het partnerschap heeft van de leraar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het beroepsbeeld en de visie op het leren en opleiden van leraren door het partnerschap concreet geformuleerd zijn. • Het beroepsbeeld, de visie op het leren en opleiden van leraren met elkaar samenhangen. • De visie op het leren en opleiden van leraren passend zijn bij samen opleiden. <p>Het beroepsbeeld en de visie op het leren en opleiden van leraren met alle betrokkenen gedeeld is en wordt, en op alle lagen breed wordt gedragen.</p>

Leeromgeving

Basiskwaliteit	In de zelfevaluatie basiskwaliteit laat het partnerschap zien in hoeverre
<ul style="list-style-type: none"> • Een gezamenlijk opleidingsprogramma voor verschillende groepen (aankomende) leraren. • Hoe het programma gezamenlijk wordt uitgevoerd in de praktijk. • Dat doelstellingen, programma's en beoordelingswijzen zijn vastgelegd. <p>De werkplek als professionele leeromgeving waarin aankomende en startende leraren zich optimaal kunnen ontwikkelen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doelstellingen, programma's en beoordelingswijzen: <ul style="list-style-type: none"> ◦ concreet zijn uitgewerkt ◦ in de praktijk worden ontwikkeld en uitgevoerd door actoren van alle partners ◦ een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn van alle partners. • Het programma op de opleiding en dat op de school samenhangen. • Er een leeromgeving is, waarin alle betrokken actoren leren en zo ondersteunend is voor het leren van aankomende leraren. <p>Het voor betrokken actoren duidelijk is dat de activiteiten die zij uitvoeren in de leeromgeving voortkomen uit het beroepsbeeld, en de visie op het leren en opleiden van leraren.</p>

Organisatie

Basiskwaliteit	In de zelfevaluatie basiskwaliteit laat het partnerschap zien in hoeverre
<ul style="list-style-type: none"> • Een overleg- en afsprakenstructuur voor de verschillende actoren, waarin de gezamenlijkheid tot uitdrukking komt. • Dat verantwoordelijkheden en benodigde competenties van de verschillende actoren binnen het partnerschap zijn vastgesteld en ingebed in de organisatiestructuur. <p>Een aanpak op professionele ontwikkeling voor de verschillende actoren in het partnerschap.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De overleg- en afsprakenstructuur die georganiseerd is voor de verschillende actoren, in de praktijk ook zo werkt. • Op operationeel, tactisch en strategisch niveau actoren van alle partners betrokken zijn en zowel op als tussen deze niveaus wordt samengewerkt. • De verschillende actoren hun verantwoordelijkheden kennen en hoe dit zichtbaar is in de activiteiten die ze uitvoeren binnen het partnerschap. • Er binnen het partnerschap afspraken zijn gemaakt over de inzet van actoren om samen opleiden te realiseren en te borgen, en deze inzet in de praktijk daadwerkelijk gepleegd wordt. • Geformuleerd is wat de benodigde competenties voor de betrokken actoren zijn om hun rol binnen het partnerschap uit te oefenen. • De betrokken actoren bekend zijn met hun rol en de daarbij horende competenties. • Er professionalisering georganiseerd wordt voor het ontwikkelen en duurzaam borgen van de noodzakelijke competenties. <p>Wat het partnerschap organiseert, bijdraagt aan het realiseren en borgen van de leeromgeving, het beroepsbeeld en de visie op het leren en opleiden van aankomende leraren.</p>

Basiskwaliteit	In de zelfevaluatie basiskwaliteit laat het partnerschap zien in hoeverre
<ul style="list-style-type: none"> • De systematiek die het partnerschap gebruikt om de basiskwaliteit te bewaken én de continue ontwikkeling van het partnerschap te borgen. Het regelmatig bespreken van de volgende vragen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Doen we het goede? Hoe weten we dat? ○ Vinden anderen dat ook (bijvoorbeeld via audits met externen, ontwikkelingsgerichte peer review)? ○ Wat doen we met die wetenschap? • Het gebruik maken van onderzoeksuitkomsten bij het beantwoorden van deze vragen. <p>Het op basis van de antwoorden afspreken, uitvoeren, evalueren en bijstellen van vervolgstappen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Een kwaliteitsinstrumentarium gebruikt wordt voor het borgen van de basiskwaliteit bij de vier waarborgen en het continu ontwikkelen van het partnerschap. • Taken, rollen en verantwoordelijkheden (o.a. beslisstructuur) zijn vastgesteld. • Binnen de gekozen systematiek regelmatig door alle actoren ten aanzien van de eigen rol de hiernaast genoemde vragen besproken worden. • Bij het beantwoorden van de vragen onderzoeksuitkomsten gebruikt worden. • Het op basis van de antwoorden afspreken, uitvoeren, evalueren en bijstellen van vervolgstappen cyclisch gebeurt. • Alle actoren op operationeel, tactisch en strategisch niveau, waaronder aankomende leraren, onderdeel zijn van de kwaliteitscultuur.

Bijlage 4 – Oefenvragen

Onderstaande vragen kunnen gebruikt worden als oefening voor de gesprekken op de bezochtdag. Er is een kleine selectie gemaakt uit alle vragen. Het is helpend om zelf ook dit soort vragen te verzamelen in de oefensessies van het eigen partnerschap of in de netwerken van het platform.

Gesprek 1: studenten

Waarborg 1: lerende leraar

Herkennen jullie het beroepsbeeld in de praktijk?

Hoe word je geïnformeerd over het beroepsbeeld en de visie op leren?

Waarborg 2: leeromgeving

Hoe komt het beroepsbeeld terug in het curriculum van de opleiding?

Hoe wordt er door de begeleiders/opleiders aandacht aan gegeven?

Hoe zie je de verbinding/samenwerking tussen de school en de opleiding terug?

Waarborg 3: organisatie

Hoe zijn de rollen verdeeld tussen de schoolopleider en de instituutopleider?

Is het partnerschap zichtbaar op jouw school of opleiding?

Waarborg 4: kwaliteitscultuur

Hoe word je als student bevraagd op het functioneren van de Opleidingsschool?

Gesprek 2: opleiders

Waarborg 1: lerende leraar

Hoe vindt het beroepsbeeld zijn weg naar de studenten? Wordt dit beeld herkend?

Hoe zorg je dat alle betrokkenen op dezelfde wijze naar beroepsbeeld en visie op leren kijken?

Wie zijn betrokken geweest bij het opstellen van het beroepsbeeld?

Waarborg 2: leeromgeving

Wie is verantwoordelijk voor de monitoring van het curriculum?

Hoe is overleg tussen de verschillende begeleiders georganiseerd?

Waarborg 3: organisatie

Hoe onderhoud je je expertise?

Hoe zijn de rollen verdeeld tussen instituuts- en schoolopleiders?

Waarborg 4: kwaliteitscultuur

Welke rol heb jij zelf in het monitoren van de kwaliteit van samen opleiden?

Hoe bewaak je de kwaliteit van de beoordelaar in samenwerking met de mentor?

Hoe wordt getoetst of daadwerkelijk opgeleid wordt tot het beroepsbeeld?

Welke verbeteringen hebben jullie de afgelopen periode aangebracht en hoe hebben jullie deze gedeeld?

Gesprek 3: bestuurders

Waarborg 1: lerende leraar

Waar toe moet de visie leiden naast de competenties van de startbekwame docent?

Wat was de rol van bestuurder bij het opstellen van het beroepsbeeld?

Waarborg 2: leeromgeving

Op welke wijze zijn jullie herkenbaar/zichtbaar in de Opleidingsschool?

Waarborg 3: organisatie

Hoe worden besluiten van stuurgroep en projectleiders bekend gemaakt?

Welke gespreksonderwerpen komen op de bestuurlijke tafel terecht?

Op welke wijze heeft het partnerschap een plek gekregen in het HR-beleid van de besturen en/of scholen gekregen?

Waarborg 4: kwaliteitscultuur

Welke rol spelen jullie in kwaliteitsborging en monitoring?

Hoe wordt getoetst of daadwerkelijk opgeleid wordt tot het beroepsbeeld?

Hoe heeft de kwaliteitscultuur een plek gekregen in het HR-beleid?

Hoe en waar sturen jullie op?

Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

070 340 55 66

info@dus-i.nl
www.dus-i.nl